

BITKİLERİN YAPISI

KÖK

BİTKİLERİN YAPISI

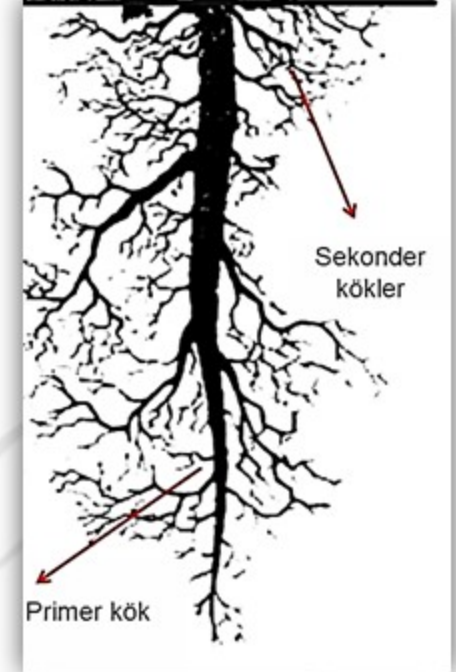
Kara hayatına uyum sağlamış bitkilerde genellikle toprak altına doğru gelişen **kök** bulunur.

Kök

- ✓ Bitkiyi toprağa bağlar.
- ✓ Topraktan su ve mineralleri alır.
- ✓ Besin depolar.
- ✓ Bazı hormonlar salgılar.

Tohumun çimlenmesi sırasında oluşan ilk köke **embriyonik kök** ya da **primer kök** denir.

Primer kökten **sekonder kök** çıkar. Böylece bitkide kök sistemi oluşur.

BİTKİLERİN YAPISI

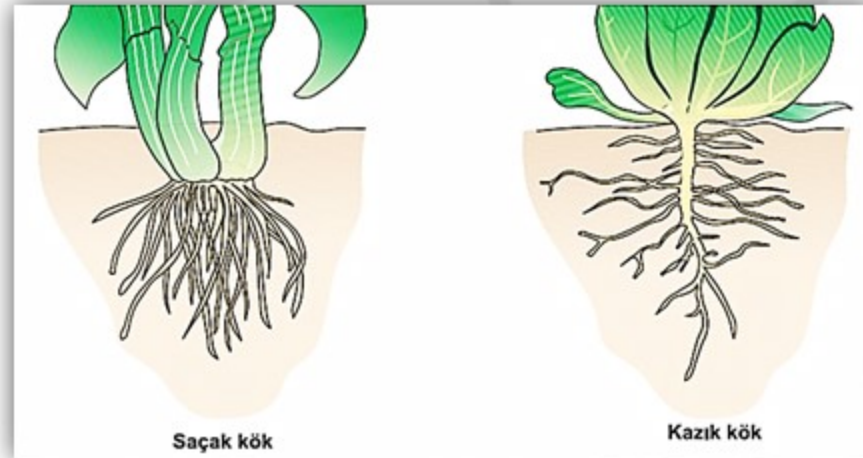
Kök Çeşitleri

Bitkilerde genel olarak 2 farklı kök oluşabilir.

Kazık Kök: Primer kök ve ondan çıkan sekonder köklerle birlikte baskınlığını sürdürürse bu tür kök sistemine kazık kök denir. Odunsu ve bazı otsu bitkilerde görülür.

Saçak Kök: Dallanma sonucu tek bir kökün baskınlığı olmadan toprak yüzeyinin altında yayılan çok ince ve uzun köklerden oluşmuş kök sistemidir. Primer ve sekonder kök birbirinden ayırt edilemez.

Otsu bitkilerde görülür.

BİTKİLERİN YAPISI

Kökün Boyuna Kesitinin Yapısı

Kök 4 bölümde incelenir. Bu bölümler birbirinden kesin olarak ayrılmaz ve iç içe geçmiş durumdadır.

- ✓ Kaliptra
- ✓ Hücre bölünme bölgesi
- ✓ Uzama bölgesi
- ✓ Farklılaşma (olgunlaşma) bölgesidir.

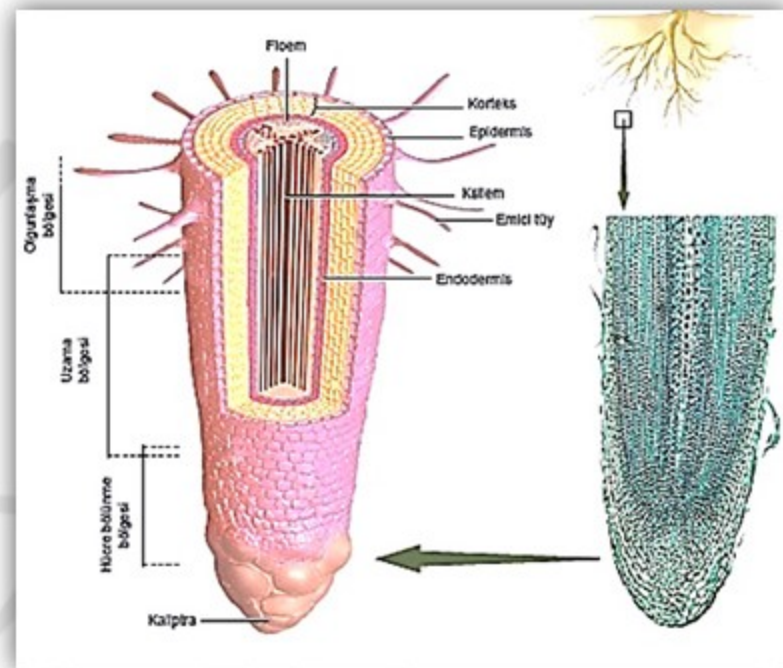
Kökün en uç kısmına **büyüme konisi (bölgesi)** denir.

Kaliptra (Yüksük): Kökün en ucunda bulunur. Apikal meristem tarafından üretilir. Parankima dokusuna ait bir yapıdır. Hücre çeperleri içerisinde jelatinimsi bir madde olan **müsilaj** vardır. Kökün toprak içerisinde ilerlerken zarar görmesini engeller.

Hücre Bölünme Bölgesi: Apikal meristem hücrelerinden oluşmuştur.

Bu hücreler sürekli bölünerek kökün uzamasını sağlar.

Bu hücreler dışa doğru kaliptrayı, içe doğru primer meristem hücrelerini oluşturur.

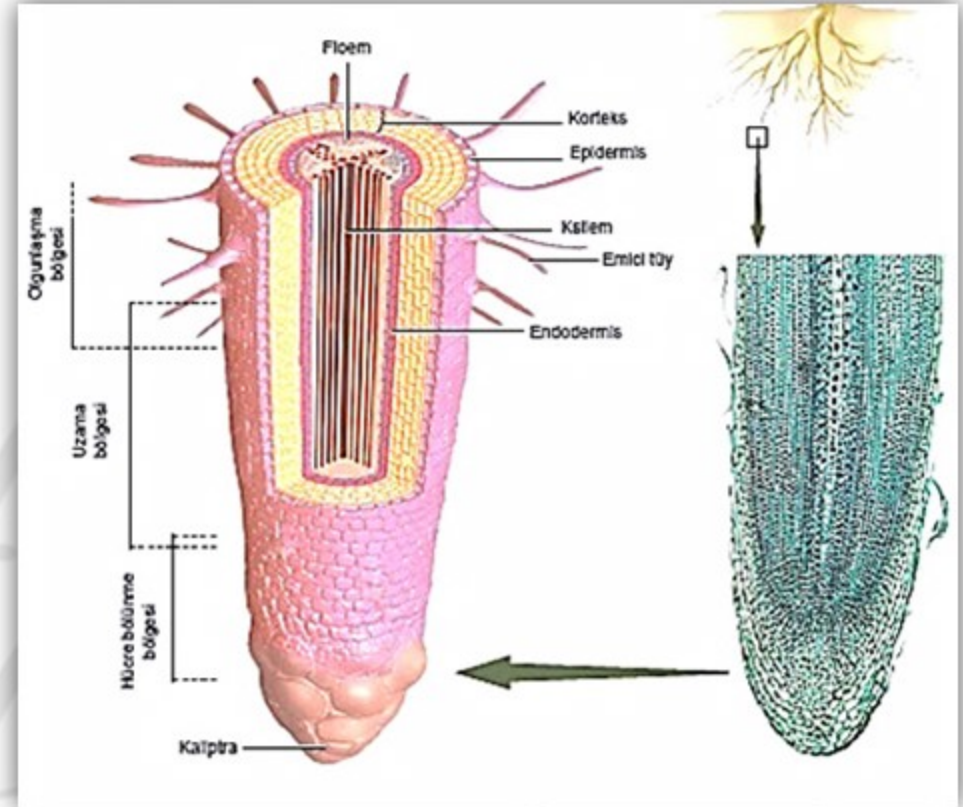

BİTKİLERİN YAPISI

Uzama Bölgesi: Apikal meristemin faaliyeti sonucu oluşur. Buradaki embriyonik hücreler uzayarak ve hacimlerini artırarak kökün uzamasını sağlarlar. Bu hücreler daha sonra bitkinin gerçek dokularını oluşturur.

Farklılaşma (Olgunlaşma) Bölgesi: Uzama bölgesinin üzerinde bulunur. Uzama bölgesi hücrelerinin farklılaşması ile oluşmuştur. Bitkinin gerçek kök dokuları bulunur. Burada epidermis hücrelerinin farklılaşması ile emici tüyler oluşmuştur. **Emici tüyler**, topraktan su ve mineral emilmesini sağlar.

BİTKİLERİN YAPISI

Kökün Enine Kesitinin Yapısı

- ✓ En dışta **epidermis** bulunur. Epidermis tarafından oluşturulmuş emici tüyler de bulunabilir.
- ✓ Epidermis altında hücreler arası boşluklara sahip **korteks** bulunur. Korteks parankima hücrelerinden oluşmuştur. Genellikle nişasta depo eder.
- ✓ Korteksin en iç kısmında **endodermis** bulunur. Endodermisindeki kaspari şeridi su geçirmeyen bir tabaka oluşturur.
- ✓ Endodermisin altında merkezi silindirin hemen üstünde **periskl** bulunur. Burada bulunan parankima hücreleri meristem hücrelerine dönüşerek lateral meristemin ve yan köklerin oluşmasını sağlar.
- ✓ Kökün en iç kısmında **merkezi silindir** bulunur. Bu bölgede iletim demetleri vardır. Floem dış kısımda, ksilem ise iç kısımda bulunur.
- ✓ Monokotil bitkilerde merkezi silindirin ortasında **öz bölgesi** vardır. Bu bölge parankima hücrelerinden oluşmuştur. **Dikotil bitkilerin kökünde ise öz bulunmaz.**

